

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrséire nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 25

† Károlyi Sándor.

(- a.) A választások zajába egy nagyon lehangoló gyászshír vegyül, melynek hatása alól még ebben a nagy zürzavarban sem vonhatja ki magát az ország népe.

Messze idegenből, a francia Rivieráról érkezik a szomorú hír Károlyi Sándor gróf haláláról. Évek óta ott keresett enyhülést betegségében, ott érte most a halála.

Egyike volt az ország leggazdagabb magnásainak. Két nagy hitbizománynak volt az ura. Nyugodtan, gondtalanul élhetett vagyonából, de ő nem magának élt, hanem hazájának és embertársainak.

Tizenkét esztendősen ifjú volt, mikor a haza védelme harczba szólította. Végigküzdötte a szabadságharcot hősiessé. Az utána következett abszolutisztikus időkben nem lépett a közpályára, hanem tanult szorgalmasan, hogy azután annál nagyobb hasznára lehessen nemzetének.

Károlyi Sándor gróf a magyar gazdasági társadalom szervezésével, az Országos Magyar Gazdasági Egylet megalkotásával és még inkább a kisgazdáknak, kisembereknek a szövetkezetekbe való egyesítésével egymaga többet használt az országnak, a nemzetnek, a népnek, mint az összes liberális kormányok minden közgazdasági tevékenységükkel.

Két-három évtizeddel ezelőtt a libe-

rális uralom annyira a merkantil irányba terelte nálunk a közgazdaságot, annyira elhanyagolta, valósággal prédára dobta a magyar föld és a magyar földművelés érdekeit, hogy valósággal megingott a föld s kisiklott a gazda kezéből. Annyi terhet rakott ez a kalóz-uralom a magyar földre, hogy az nem volt képes többé eltartani a rajta élő népet. Nemcsak a felvidéki tót vagy a máramrosi rutén, hanem az erdélyi székely, sőt aki legjobban ragaszkodik a vérről szerzett és könnyel áztatott föld göröngyéhez, az afföldi paraszt is eladta kis vagyonkáját, vándorbotot vett kezébe és indult az új világba, hogy ott, mint más cselédje keresse meg kenyerét.

Emellett ez a szélső merkantil irány oly nagy terrorizmussal nehezedett rá az egész közéletre, hogy alig mert valaki vele szemben állást foglalni és szót emelni a magyar föld és népének érdekeiért.

Károlyi Sándor grófban megvolt a bátorság erre, de megvolt a tanultság és tapasztalat is, de megvolt mindenek felett az önzetlenség és altruizmus szelleme és nyíltan fellépett a magyar föld védelmére és addig agitált évtizedekig tartó fáradhatatlan tevékenységgel míg valósággal megmozdította a gazdaságot és szervezte azt úgy, hogy ma már számolnia kell vele a hatalomnak s nélküle és ellenére nem lehet közgazdasági politikát csinálni Magyarországon.

Hasonló sikerrel tömörítette termelő, fogyasztási és hitelszövetkezetekbe a

kisgazdákat, kis embereket. Ő volt a szövetkezeti mozgalomnak megindítója és szervezője. Megértette a néppel, hogy amit egyesek nem képesek kivinni magukban izolálva, azt megtehetik egyesült erővel. Az első szövetkezetek, melyeket pestmegyei birtokán ő maga alapított, oly szépen virágoztak, hogy képesek voltak megvásárolni egész nagy uradalmat.

Aki így szerette a magyar földet és magyar népet, az nem kevésbé ragaszkodott a magyar alkotmányhoz. Másfél évvel ezelőtt a francia Rivieráról sürgönyözött, hogy kilép a szabadelpártból és sietett betegesen is haza a veszélyeztetett alkotmány védelmére.

Jellemét mély vallásosság, igazi hitbuzgóság egészíti ki. Sokféle elfoglaltsága közt elnöke volt a Szent István társulatnak, melynek újabb fellendülése jórészt nevéhez fűződött.

A magyar agráriusok vezére nincs többé. De az általa képviselt irány ma már nemcsak megerősödött, hanem azt mondhatjuk uralomra jutott. Az agrár elvek uralják kezdetlől fogva a néppárt programját, de azoknak nagy részét magáévá tette nemcsak az alkotmánypárt, melyhez az elhunyt is tartozott, hanem a függetlenségi párt is.

Az alapító megérte tehát elvei diadalát, nyugodtan szállhat sirjába.

Emlékét pedig őrizni fogja a magyar földön minden jók kegyelete.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A milliomos.

Írta: Paul Ginisty.

Vannak különös típusai a párizsi társaságnak; egyike-másika valósággal regényalak, valami pompás karrikatura. Egy időben nagy előszeretettel tanulmányoztam ezeket a figurákat és így ismertem meg Leon Dousset urat, valamennyi típus között talán a legklasszikusabbat.

D'Arvel barátom palotájában találkoztam vele első ízben és a hatalmas ebédlő-terem ragyogó dáiái és frakkos, rendjeles urai között nyomban megkapta a tekintetemet ez a szürke öreg ur, aki csöndes mosolylyal, kopott frakkal a jelentéktelenség eleven képe gyanánt érdeklődött a tündöklő pompába.

— Kicsoda ez a szegény öreg? — kérdeztem a házigazdát.

D'Arvel pedig valósággal bámulva meredt rám:

— Micsoda? Te nem ismered Dousset urat?

Bevallottam, hogy először találkozom vele és a nevét sem hallottam soha.

— Barátom, ez Párizs leggazdagabb kró-zusainak egyike, — magyarázta D'Arvel barátom. — Hanem a nagy gazdaságát szinte szegényli és sértésnek tekinti, ha ez iránt kérdéssel ostromolják.

— Már az bizonyos, hogy a millióit nem árulja el külseje, — feleltem.

— Ilyenek a különczök. Azoknak, akiknek egyebük sincs adósságnál, ragyognak a pompától. Emez pedig . . .

— A kopár szikla, melyben az arany rejtőzik. — jegyeztem meg, fölkaczagva.

Természetesen, most már érdeklődéssel néztem a gazdagság, a mérhetetlen vagyon ez urára. Kissé távol tőle, az asztal másik végében volt a helyem, de a szememet nem vettem le róla az egész ebéd idején. Mondhatom, jól esett látnom keresetlen modorát, szívélyes szerénységét és — az étvágyát. Soha ilyen étvágyat életemben! Dousset három annyit halmozott fel a táj yérjára, mint más ember. Mialatt pedig evet nem is törődött a szomszédjaival; és arra, hogy mulatasson valakit, nem is gon-

dolt. Végre is abban hagytam, hogy tovább megfigyeljem őt; hanem a lelkem mélyén nem aludt ki az érdeklődés a különcz milliomos iránt.

Ettől fogva gyakrabban találkoztam vele az előkelő szalonokban, ahol stereotip mosolya, kopott frakkja és mohó étvágya szinte kiegészítő pontja volt a fényes, tarka társaságnak.

Egy alkalommal a szomszédja voltam egy asztalnál.

— O, Dousset ur! — kiáltottam fel elragadtatással, — végre közelebb juthatok az ön tiszteletreméltó körébe. Most azonban nem szalasztom el az alkalmat és kifürkészem a titkait, mert az az erős meggyőződése, hogy rendkívül sok érdekes ez-mét rejtegethet az, aki úgy tud hallgatni, mint ön.

A milliomos ijedten nézett rám és tágra nyílt szemében megremegni láttam a tekintetét.

— Mit kíván tőlem, uram? Nem rejtegetek én semmit . . . nincs mit kifürkésznie . . . én . . . én . . .

Fölkaczagtam a félreértésén és udvariasan magyarázatát adtam szavaimnak; de már hiába volt minden, a derék öreg urat elrettentetem

& C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedüli raktár.
Tavaszi angol mellényekben, felöltőkben,
gummi kabátokban nagy választék.
Polytonos ujdonságok nyá kken dőkben.

TAVASZI UJDONSÁGOK megerkeztek

ROTHM. utóda kalap s uri divat üzletébe.

Férfi fehérneműek méret után a

1564

leggyorsabban és a leg olcsóbban készíttethetők.

A világhírű »Fownes« angol s különleges női francia keztyűkben, továbbá »Humanie« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedüli raktár.

A horvátok mosakodása.

A *Dinevni Riszt* ma félhivatalos komminikét tesz közzé, melyben a Budapesti Hirlapnak a horvát nemzetipárt ellen intézett támadásával foglalkozik és azt mondja, hogy nem felel meg a valóságnak, hogy a nemzetipárt állást foglalt volna a magyar követelések ellen s hogy most Horvátország részét követeli az elért sikerben. A nemzetipárt a katonai nyelv kérdés fölvetése óta, mindig azért küzdött, hogy a horvát ezredeknél a horvát vezénnyelvet hozzák be s annak idején követelte a koalíciótól, hogy ezt a követelést a feliratba bevegye. Miután a koalíció ezt elutasította. A párt azért épen nem foglalt állást a magyarok nemzeti követelése ellen, sőt helyeselte és a magyar nemzeti állam kialakulását óhajtotta és óhajta.

Olaszország ellenünk.

Berlinben Keim vezérőrnagy a Tag-ban cikket tett közzé Olaszországnak Magyarország-Ausztriával való viszonyáról. A tábornok kifejti, hogy a politikai bizonyítékok mellett számos katonai bizonyíték is fölmerül, mely arról tanuskodik, hogy Olaszországnak szándékai vannak Magyarország-Ausztra ellen. Így figyelemreméltó, hogy Olaszország most északkeleti határai felé fordítja figyelmét, holott azelőtt az északnyugati határ felé összpontosította minden erejét. A katonai bizonyítékok közül figyelmet érdemel az is, hogy az olasz kormány Mezzanóban, tehát épen Polával szemben nagy tengeri kikötőt tervez. A cikk így végződik: Az bizonyos, hogy Németországnak Olaszország felé való barátságához Bécsen át vezet az út; nekünk katonai tekintetben is ez a jelszavunk: Hűséget, hűségért.

Uj kadétiskolák.

Egy bécsi lap azt jelenti, hogy a bécsi tüzérhadapródiskolát ez év folyamán bezárják s ehelyett teljessé teszik a traiskirschi iskolát.

magamtól. Hasztalan kedveskedtem néki, hiába kínáltam a csemegéből háromszor is, — ellenséges félelemmel huzódott el tőlem, én pedig jónak láttam levonni ebből a következtetést a magam számára,

Alig néhány héttel ez utolsó találkozásunk alkalmával, bejárta Párizst a hír, hogy Dousset meghalt. Es akkor sok-sok barátjára nagy meglepetés várt. . . A meglepetés az volt, hogy a milliomosnak néhány száz frankot érő ingóságán kívül semmije sem volt. Semmije, mert azt az ötven-hatvan frankot, amit a székényében megtaláltak, bizonyára nem mondhatnám valaminek.

— No de ilyen! — kiáltottak fel itt is, ott is a szalonokban.

— Hisz ez közönséges csaló volt!

— Engem is elámitott a gazdagságával!

Pedig hát az öreg nem ámitott senkit. A mikor a halála után a sok mende-monda szárnyra kelt és egybe szövődött, kialakítva az anekdotákból ennek az érdekes különcnek az élettörténetét, bizony érdekes tanulság csucsozott ki a históriából.

Valamikor, évekkel azelőtt egyszer ven-

Becsukják a trieszti gyalogos kadetiskolát is és helyébe Emsben katonai alreáliskolát állítanak fel s Kismartonban kettős irányú katonai főreáliskolát nyitnak meg. A hadvezetőség is úgy gondolkodik, hogy a katonai iskolát legjobb kisebb helyeken tartani, amelyekre kevesebb körülmény tereli el a figyelmüket a tanulmányaiktól és a falusi élet örömeit is élvezhetik. Ezzel azután csodálatos módon a magyarországi hadapródiskolák száma is szaporodik.

Az új helyzet.

Uj főispánok.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a főispáni kar kiegészítéséről szóló királyi kéziratot, mely így hangzik:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére gróf *Benyovszky* Móricz volt országgyűlési képviselőt Baranyavármegye, gróf *Apponyi* Géza földbirtokost Nógrád vármegye, gróf *Bethlen* Bálint földbirtokost Torda-Aranyos vármegye, ifjabb *Ugron* Gábor tiszteletbeli főszolgabíró Ugocsa vármegye, gróf *Batthyány* Pál földbirtokost Zala vármegye és *Erreth* János volt országgyűlési képviselőt Pécs szabad királyi város főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1906. évi április hó 23-án.

Ferencz József s. k.

Gróf Andrássy Gyula s. k.

Az új horvát miniszter.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő királyi kéziratokat tartalmazza.

Kedves *Wekerle!* Előterjesztésére önt a horvát-szlavon-dalmátországi miniszter teendőinek ellátásától ezennel felmentem.

Kelt Bécsben, 1906. évi április hó 23. án.

Ferencz József s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Kedves *Josipovich!* Magyar miniszterelnököm előterjesztésére önt horvát-szlavon-dalmátországi tárczanélküli miniszterelnökkömmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1906. évi április hó 23-án

Ferencz József s. k.

Weherle Sándor s. k.

Minisztortanács.

Tegnap minisztortanács volt, amelyen Apponyi kivételével jelen volt a minisztortanács minden tagja. A tanácsban tárgyalták azokat az előterjesztéseket, melyeket *Wekerle* fog tenni Gautschnak.

A király Pesten.

Bécsből jelentik, hogy ott megerősítést nyer a hír, miszerint a király május közepén Budapestre jön és személyesen nyitja meg az országgyűlést.

Wekerle Bécsben.

Wekerle tegnap Bécsbe utazott, hogy az új miniszter eskütételén jelen legyen. A miniszterelnök valószínű, hogy még holnap este visszajön Bécsből.

Főispáni megbizott Marosvásárhelyen.

Telefoni értesülésünk szerint *Andrássy* belügyminiszter Marostorda vármegyébe *Farkas Albert* alispánt főispáni megbizottá nevezte ki.

Zselinszky Róbert visszalép.

Zselinszky Róbert rippai jelölt tegnap nyílt levelet intézett a választókhoz, melyben a jelöltségről lemond. A nyílt levélben *Kossuthot* támadja, mert a zsidóknak ő adta meg a jogot, melynek alapján ma már Magyarország kereskedelme, ipara és sajtója zsidó kezben van.

Herczegh visszavonul a politikától.

Herczegh *Ferencz* a szabadkai választókkal tudatta, hogy a jelöltségről lemond és visszalép a politikai térről.

Polónyi Kézdivásárhelyen.

Polónyi tegnap délelőtt 9 órakor Kézdivásárhelyre érkezett és a polgárság óriási ovációban részesítette.

Választási mozgalmak.

Farkasházy Brátkán.

F. hó 25-ikén tartotta *Farkasházy Zsigmond* programbeszédjét Brátkán óriási közönség előtt. A román nép ezirvel volt jelen és esküvel ígerte, hogy a 48-as eszme mellett fog kitartani. A lelkesülés óriási. Románul *Klintonok*, *bezneyei* lelkész beszélt a népnek, testvériségre buzdítván őket és egyetértésre a magyarokkal. *Farkasházy* megválasztása biztos. A nemzetiségi jelöltnek hiába jött segítségére *Friedländer Sámuel* ügyvéd, előbb a néhai liberális párt korifeusa, jelenleg radikális, vagy miféle párttag. Nem fogja ő sem *Farkasházy* hivateltantoritani.

dégül hívták egy elegáns házhoz az öreg *Dousset*. De a háziur nyomban megbánta a meghívást, mihelyt meglátta a belépőt, akinek kopott frakkja valósággal szégyent hozott a házra. Hogy tehát némileg mentegesse őt a többi vendég előtt, diszkrétan adta azoknak, hogy *Dousset* mérhetetlen gazdag, csak nagy különcz, aki mit sem ad magára.

— Micsoda? Ez az öreg ur milliomos? — mondta rá az egyik.

— Franciaország leggazdagabb embereinek egyike, — felelte a házigazda.

És az estély végére érve, valamennyi vendég elkérte a milliomos lakcímét, hogy alkalom adtán szintén meghívassák.

Dousset maga talán nem is tudott a gazdagsága híreről, de pompásan élt annak a révén. Ismerőseinek köre az évekkel mind egyre terjedt és az utóbbi időkben minden napra lakoma esett az ő számára.

Ily módon valami milliomosként élt milliók nélkül.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a mai kornak megfelelő

Uj üzlet.

Györfy József

kárpitos és diszító

Szent János-u.

NAGYVÁRAD.

kárpitos és diszító

műhelyt

létesítettem, hol elfogadok minden a

szakmába vágó cikket a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelen, szolid árak és szilárd munkáért kezeskedem. Kívánatra bárhol megjelenek csak kérem egy levelezőlapon értesíteni méltóztassanak.

klváó tisztelettel

GYÖRFY JÓZSEF,

kárpitos és diszító mester.

* **A főispán installációja a vármegyén.** Glatz Antal Biharvármegye és Nagyvárad város főispáni installációjára az alispán tegnap küldte szét a meghívókat. Mint már említettük a beiktatás a képviselő választások után, május 5-én lesz. A törvényhatósági bizottság tagjainak a következő meghívót küldte az alispán:

Minden bizottsági tag urnak!

Ő császári és apostoli királyi Felsege f. évi április hó 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával Glatz Antal földbirtokost Biharvármegye és Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Ennek folytán az 1886. évi XXI. t. cz. 46. §-a értelmében folyó évi május hó 5-ik napjának délelőtt 10 órájára a vármegyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlést hívok egybe. Miről bizottsági tag urat azzal értesitem, hogy ezen rendkívüli közgyűlésnek egyedüli tárgya lesz főispán ur esküvétele és hivatalos állásába való beiktatása. Nagyvárad, 1906. évi április hó 24. én.

Miskolczy Ferencz,
alispán.

* **A főgimnáziumi önképző kör Arany János ünnepélye.** A főgimnázium Eötvös önképző köre kedden tartotta meg Arany János emlékére rendezett diszgyűlést. A diszgyűlés tárgysorozata a következő volt:

- I. Elnöki megnyitó. Tartotta Surányi András VIII. o. t. ifjusági elnök.
- II. Arany János emlékezete. Irta és felolvasta Harsányi László papnövendék.
- III. Walesi bárdok. Arany Jánostól. Szavalt: Mártonffy Ernő papnövendék.
- IV. Ünnepi beszéd. Tartotta: Rózsavölgyi József VII. o. t.

Az ünnepély fényesen sikerültnek mondható, mely Beke B. Boldizsár tanár elnöknek buzgó fáradozását méltatja.

* **Kívül puccos, belül rongyos**... mi az? Nem olyan hölgy kinél a fehérenemű tisztasága nem versenyezhet a blúz és szoknya, meg a kalap fényével, hanem — fájdalom — ez a nagyvárad villamos vasut kocsija, legalább is az a kocsi, melyen egy külmunkatársunk tegnap *diadallal* szeretett volna bezónáznai a Bémertérre, de tekintettel a kocsi padjainak összevissza karczott, fénytelen, piszkos egy szóval valahol másutt már elhasznált kimustrált voltára, szegyenkezve tette ezt, főleg mikor az aszfalttelep feketé lava hegyekkel sötétlő piszkossága mellett haladt el a kocsi, eszébe jutván, hogy itt Váradon minden pakfon, aszfalt, villamos kocsi egyaránt! Kár hogy a gazdag multu kocsi pad néma, különben munkatársunk ajánlotta volna — neki a megérdemelt nyugodalomba vonulást.

* **Tanítók köre.** A nagyvárad tanítók köre f. hó 28-án szombaton délután 5 órakor a zeneteremben (községi polgári fiúiskola II. emelet 31. ajtó) házi estélyt tart a következő műsorral: 1. Felolvasás. Tartja: Rechtné B. Zsófia. 2. Drámai költeményt szaval: Jakabovics Ilonka. 3. Tenor szóló. Éneklő: Szabó Imre. Zongorán kíséri: Resch Mihály. 4. Monolog. Előadja: Nagy Dezső. 5. Gordonka szóló. Játssza: Kürti István, harmoniumon kíséri: Huszszár László. Az estélyre a kör tagokat, a tantestület tagjait, azok vendégeit s az érdeklődőket — miután külön meghívókat nem bocsátanak ki; — ezúton hívja meg a rendezőbizottság.

* **Uránia előadásai az iskolákban.** A modern oktatást, a szemléltetve, játszva való ismeretterjesztést kultiváljuk a községi iskola tanterei akkor, amidőn a történelmet és földrajzot képekkel rögzítik meg a gyermekek elméjében. A kezdeményezésért az elismerés a közs. polg. fiúiskola tantestületét illeti. Az ő kezdeményezésükre a budapesti Uránia elküldte a szükséges vetítógépet és képeket, a melyek segítségével a polg. fiúiskolában már

több előadást tartottak. A mult hét szombatján a polg. fiúiskola növendékeinek a római városokat s a római élethez fűződő képeket mutatták be. Tegnap délután három órakor pedig az összes községi leányiskolai tanulók a közép-európai városokat látták könnyed, élvezetes előadás keretében. Ugyanezt az előadást megismétlik pénteken délután s ez alkalommal a községi fiúiskolák növendékei vesznek részt az előadáson. Vasárnap délután az iparostanonciskola növendékeinek is bemutatták a képeket és miután ez az eljárás az oktatás terén igen fontos, az iparostanonciskola igazgatósága elhatározta, hogy saját részére beszerzi a vetítógépet s a hozzávaló képeket. Az előadásokat 6-10 fillér belépődíjak mellett tartották az elemi és polgári iskolai növendékek számára. A befolyó összeget elsősorban a szállítással s a terem felszereléssel járó költségek fedezésére fordítják, a fennmaradó összeget pedig a polg. iskolai növendékek tanulmányi alapjához csatolják.

* **Ipartestületi gyűlés.** Az ipartestület előljárósága f. hó 26-án, csütörtökön délután 5 órakor tartja meg a havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelékébe tartozó iparos polgárok, mint hallgatók részt vehetnek. Nagyvárad, 1906. április 26. Bertsey György, ipartestületi elnök.

* **Szerencsétlenül járt beteg.** Nagy-szántói tudósítónk jelenti, hogy ott egy beteg legény borzalmas módon lelte halálát. A legirtózatossabban betegségben eskórságban szenvedett már gyermekkorától fogva Pénzes Antal nagy-szántói legényember. A sorstól ily kegyetlenül látogatott fiatalember tegnap vizet húzott az udvarukban lévő gémeskutból. A vízzel telt vedret már csaknem a kut kávájára húzta, mikor rettenetes betegsége kitört rajta és eszméletét veszítve görcsösen ragaszkodott a kut ostarába. A vízzel telt vedret lefelé húzta Pénzes, — kinek teste egy görcsök közt rángatózó tömeg volt — és a kutba rántotta. A szerencsétlen fiatalember kimentéséhez azonnal hozzáfogtak, azonban mire felszínre húzták, már halott volt.

* **Egy részegember merénylete.** Bódi István bérkocsis tegnap éjjel részeg állapotban a kocsi állomáson elaludt. A részeg kocsi, mivel Kovács Lajos rendőr felszólításának nem engedelmességet, Veres rendőr-örmester a rendőrségen előállította, honnan kihallgatás után szabadon bocsátott. Bódi lakása felé menve a Francia-soron Kovács Pál vendéglője előtt lármat csapott s az éppen odasiető Héhes Lajos rendőr előtt azt a kijelentést tette, hogy ha 3 évet is kap érte de ő Veres őrmesterrel leszámol, amiért bekiértette. Méhes a dühöngő embertől az olmos botot, melylyel erősen, hadakozott elvette, s az időközben oda érkező Veres őrmesterrel együtt lakása felé kísértte. Midőn Veres őrmester lakására betért, Bódi a magában levő Méhes rendőrt szidalmazni kezdte, majd a tőle eltávozó rendőrt hátulról orvul megtámadta s felemelt kezében zsebkéssel Méhes felé sújtott ki kardját már nem használhatta, hanem szolgálati revolverét Bódi lába felé irányozva el-sütötte, kit jobb czombján a golyó horzsolta is. Bódi sérülését csak később vette észre, midőn az inspekciós rendőrtisztviselő az eset megvizsgálása végett Bódi lakására kiszált. Bódi könnyű sérülését a kórházban bekötötték s azonnal elbocsátották. A bünvádi eljárást a rendőrség folyamatba tette.

* **Egy kéményseprő balesete.** Dózsa Dezső Sándor Kispéce-utcai 15. sz. a. lakos helynelküli kéményseprő munkavezető állítása szerint tegnap délután egy villamos kocsi kocsiból kiesett, aminek folytán jobb kezén és arczán könnyű sérüléseket szenvedett. A valódi tényállás megállapítása végett a nyomozást folyamatba tezte a rendőrség.

* **Köszönetnyilvánítás.** A nagyvárad róm. kath. tanítóképző II. éves növendékei Éber Béla szaktanárjuk vezetése mellett a helybeli gázgyárat tekintették meg tegnap délután, honnan Pásztor Sándor, művezető ur szakszerű

kalauzolás után tapasztalatokban gazdagabban tértek vissza. Az engedelemért Weisz László, pénztáros urnak, a vezetésért Pásztor Sándor művezető urnak ez uton mondunk köszönetet az ifjuság nevében.

x **Vége! Vége! Vége!** Az amerikai gyémánt király elutazik. Ha van még olyan egyén Váradon és környékén, ki az amerikai gyémánt király remek művi utánzatait még eddig nem látta, az menjen azonnal és nézze meg, mely ily ritka alkalom soha többé nem fog kinálkozni. A még raktáron levő árúk a következő mélyen leszállított olcsó árban lesznek elárusítva: Mi ezelőtt 4 frt volt, most 1 forint, ami ezelőtt 2 frt volt, most 50 krajczár. A még raktáron levő tárgyak a következők: Gyűrűk, brossok, nyakkendők, óralánczok, karkötők, kézelőgombok, fülbevalók, boutonok férfi és női doublé lánczok stb. stb. Mondhatjuk, hogy ily ritka alkalom még nem kinálkozott s nem is fog kinálkozni soha itt Váradon. Amerikai Gyémánt Király fióküzlete: Fő-utca 5. szám. (a volt Kiss Dávid és Társa urak helyiségében.)

Elsőrendű helybeli kisiparosok által készített férfi-, női-, és gyermek-czipőkben a LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

LEITNER LÁZAR

áruházában Nagyvárad, Zöldfa-u.

Ugyanott CARLSBADI czipő különlegességek is kaphatók.
Helyi és vidéki telefon 217.

x **A kőbányai** Első Magyar Részvényszerződés dupla góliat maláta gyógsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben gyógsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: A nap hőse. A.
Péntek: A nap hőse. B.
Szombat: Bizanc (disz előadás, bérletszünet.)
Vasárnap: Gyimesi vadvirág.

A nap hőse.

A tegnapi előadás a kaczagás szakadatlan sorozata volt. A mi bolondos, feje tetejére állított helyzet csak három felvonásba belefér, azt Jadelburg Gústáv mind beleszorította a bohózatába. Az ember igazán csodálja, hogy telt ki ilyen kaczagató bolondság német fejből.

Természetesen, nem szabad A nap hőse-ben semmi mást keresni, mint egyedül mulatságos helyzetet. Magasabb színvonalat sem a mese, sem a jellemzés, sem a dialog el nem ér. De hiszen nem is ez a Jadelburg célja. Meg akar nevetetni, pár derűs órát akar szerezni, ennyi az egész. Ezt el is éri.

Eléri, még pedig csupa régi bohózatok eszével. A papucshős, a rettegő anyós, a siró menyecske, mind közismert bohózatok alakok. Új csak az ötlet, hogy valaki házasságából minden évből leköszön egy napot a volt imádozottjának. Ezen a nevezetes napon történik meg a főhőssel a sok képtelen kaland.

A főszereplők a komikus elemet még jobban kiélezték pompás alakításukkal. Tóth Elek a sunyi fiatal férj szerepébe vitt igazi életet, remek közvetlenséget. A nem kevésbé

sunyi apóst *Tihanyi* Miklós játszotta az ő nyugodt, de annál nagyobb derűtséget keltő, finom komikumával. Végül a prédára leső, [kaján anyóst *T. Pogány* Janka személyesítette kacagató közvetlenséggel.

Mellettük egyenlő rész illeti az elismerésből *Révész* Ilonkát, aki egy spanyol táncosnő szerepében eddig aránylag legnagyobb sikerét érte el. Volt benne temperamentum, ötlet. *Nagy Sándor* kisebb komoly szerepét igen ügyesen játszotta, *Boubav* Gusztáv pedig egy pinczért alakított ötletesen, jóízű humorral.

Nagy kár, hogy *Barna* Mariska szerepéből alig tudott egy kuknát többet s akadozása zavart okozott. Eddig jobb véleménynyel volt igyekvése felől a közönség, hogysesem ez a gixer fel ne tűnt volna. Néhol általában gyorsabb, folyékonyabb összjátékot kívánt volna a darab mindenkitől.

Dr. K. A.

Herczegh Ferencz Nagyváradon. A színház szombati nevezetes eseménye elé általános érdeklődéssel néz egész Nagyvárad és a környék társadalmá. Herczegh Ferencz a magyar írók legjelesebb alakja szombaton este a 7 órai gyorsvonattal érkezik Nagyváradra és »Bizanc« című drámájának bemutató előadását szabad értekezéssel vezeti be. A klasszikusan szép dráma a József főherceg szanatórium javára kerül színre a nagyvárad színpadon, felémelt helyárrakkal, bérletszűnetben. A társulat egész személyzete kiváló gondtal és alapos tanulmányokkal buzgólkodik a siker impozánsátételén. Herczegh Ferencz ünnepies fogadtatására a helyi hírlapírók, a Szigligeti társaság tagjai és a színház személyzete együttesen készül.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet választmányi ülése. A következő sorok közlésére kértünk fel:

Meghívó. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a folyó évi április hó 28-án d. u. 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1906. évi április hó 24-én. Özv. báró Gerliczy Félixné, elnök.

NYILTTÉR.

TÖRT SZÁMOK

TANITÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kiskereskedők számára.

Írta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Videkre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

Uj étterem és sörcsarnok.

Van szerencsém Nagyvárad város és környéke t. uriközönségének b. tudomására hozni, hogy a

Rimanóczy éttermet

teljesen újjáalakítva, kibővitve és külön

polgári sörcsarnok-

kal a legmodernebbül berendezve, megnyitottam.

A mikor városunk e legújabb helyiségeit óriási áldozatokkal nem kímélve a t. közönség rendelkezésére bocsájtottam, bizalommal kérem szakértelmem és ismeretségem alapján a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Özv. *Karner Gyuláné.*

Izletes zóna-villásreggeli.

Folyton frissen csapolt Dreher sör!

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT meg-

vettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

TÁVIRATOK.

San-Franciskó pusztulása.

San Franciskó, ápr. 25. A helyzet javult, miután az élelmiszer elosztásánál és a hajléktalanok elhelyezésénél immár rendszeresebben járnak el. Nagy erővel tisztítják a romok helyét hogy mihelyt kellő számú munkás lesz, rögtön építhessenek. Néhány tiszt azt állítja, hogy mindössze 275 ember vesztette életét San-Franciskóban, viszont mások sokkal magasabbra teszik a halottak számát.

San Franciskó, ápr. 25. Hivatalos adatok szerint 1000-re teszik a holtak számát. de azt hiszik, hogy többen is ott veszttek.

Halálos ítélet.

Budapest, április 25. (Saját tud. távirata.) Triesztből jelentik: Az esküdtbíróóság tegnap Vitéz Antalt és Tull Jánost, kik a múlt évben Braszelt Józsefet meggyilkolták, halálra ítélte.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt elvtársak.

Már évek óta huzódó rágalmazási pört fejezett be tegnap az esküdtszék. *Feisler* György és 7 társa gyomai nyomdászok 1903-ban egy rágalmakkal telített röpiratot eresztettek világgá a gyomai csendőrökről, kik a röpirat szerint brutálisan bántak volna el *Eisler* György elvtárral.

Gyomán *Eisler* György nyomdász ruhát akart csináltatni *Sebeszta* Károly szabóiparossal. A ruha ára 13 forint lett volna. Erre a ruhára felpénz, illetve előleg képen *Sebeszta* 9 forintot kapott. A szövet azonban, melyből a ruhát kellett készítenie, elfogyott és a ruha egyik újának való szövetet külön meg kellett hozatnia *Sebesztának*. Egy szombati napra volt megrendelve a ruha, azonban annak elkészítése késett, mert a szövet nem érkezett meg. Ezt azonban *Eisler* nem akarta tudomásul venni, hanem szombat este mikor *Sebeszta* egyedül dolgozott a műhelyében, több szaktárs kíséretében a műhely bezárt ajtaját feltörte és abba behatolt.

A megijedt szabómestertől a betörő *Eisler* követelte a ruhát, vagy pedig az előlegként átadott pénzt. *Sebesztának* nem volt pénz, hanem azt mondta, hogy jöjjenek vele ő egy adósától megfogja kérni az általuk követelt összeget. Az elvtársaknak azonban ugylátszik a véletlen segítségükre jött, mert *Sebeszta* nem kapott pénzt. *Eisler* egy igénytelen kinézésű siheder, bizva a társai segítségében a meglepett embert, *Sebesztát* arculverte. *Sebesztának* azonban még ezuttal nem akartak nyugtot hagyni, hanem reggel az alatt az idő alatt, míg ő csendőrségnél járt panasztétel végett, ismét behatoltak az üzletbe, hol talán még kárt is tettek volna, ha a csendőrség idejében meg nem érkeznek. A csendőrség *Eisler* letartóztatta és a laktanyába vitte, hol az esetről kihallgatták. A kihallgatás után *Eisler*, két decziméteres haját összehajlítva, rémülődve futott az elvtársakhoz segítségért és orvoslásért. Az elvtársak azonnal készen voltak a regényre és képesek lettek volna a csendőrségi laktanyába is behatolni, ha őket a fegyverzet őr vissza nem tartja. Látván az elv és szaktársak, hogy a henczegésük mitsen használ, egy röpiratot szerkesztettek, melyben a csendőrséget azzal vádolták, hogy *Eisler* megverték és vallomásra kényszerítették.

A csendőrség erre megindította rágalmazás miatt *Eisler* György, *Szabó* Zsigmond, *Szendrei* János, *Gechnei* István, *Rozti* Ferencz, *Erdei* Ferencz, *Horváth* József, *Augenfeld* Márk ellen az eljárást. E rágalmazási ügy 1904. januártól kezdődőleg minden esküdtszéki ciklusra ki volt tűzve, azonban vádlottak valószínűleg összejátszásból kifolyólag sohasem jelentek meg mindnyájan a tárgyalások idejére. E miatt az esküdtszék kénytelen volt a vádlottakat elővezettetni április 23-ikára. A diszes kompánia teljesen betöltötte a vádlottak részére kikészített két padot. A fő tárgyalás három napig tartott. A tárgyaláson a vádlottak czi-

nikus tagadásai és a legképtelenebb vádak felhozása valóságos bohózatot rögtönzött. Eisler nem szégyelte a legdiszkrétebb és a tárgyalással semmi összefüggésben nem álló dolgokat is felhozni méltóságára, melylyel általános derűtséget keltett. A vádlottak mentegetőzése hiábavalóknak bizonyultak, mert bűnösöknek mondották ki őket az esküdtek, melynek alapján a törvényszék, mint esküdtbíró, nyomtatvány útján elkövetett rágalmasz vétsége miatt: Eisler Györgyöt 1 havi fegyházra és 50 korona pénzbüntetésre, Szabó Zsigmond, Szendrei János, Gechmei István, Rozsi Ferencz, Erdei Ferencz, Horváth József szak- és elvtársakat 1 havi fegyház és 100 korona pénzbüntetésre, Augenföld Márkot pedig 14 napi fegyház és 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

Uzsora pör a törvényszéken. Bizonyár a emlékeztetés a közönség előtt *Fehérvári Dezső* bádigos hamis bukási ügye. Ezelőtt mintegy két évvel Fehérvár tömeges bevásárlásokat eszközölt több nagy cégtől köztük a budapesti Ulrich B. J. cégtől is. Mikor fizetésre került a sor, Fehérvár nem tehetett eleget kötelezettségének. mivel annyi vagyonnal nem rendelkezett. A rendelések ugyszólván kétszeresen felül multák a vagyont. A tegnapi törvényszéki tárgyaláson Fehérvári kétrendbeli uszora vétségével is volt vádolva, melyek bebizonyosodtak. A törvényszék Fehérvárit, kétrendbeli uszora és hamisbukás miatt 3 havi fegyházra, 200 korona fő és 200 korona mellékbüntetésre ítélte, behajthatatlanság esetén a pénzbüntetéses 40 napi fogházra lesznek átváltoztatva.

KÖZGAZDASÁG.

Nem engedélyezett hetivásár. Ugra polgárai kérelemmel járultak a miniszterhez, hogy Ugrán minden csütörtökön által felhajtással egybekötött hetivásár tartását engedélyezzen. Tegnap a kérelem elutasító határozattal visszaérkezett az alispánhoz. Az elutasítás a kereskedelmi és iparkamara véleményére történt. Ugyanis Ugra környékén nagyon sok községnek van engedélye állatfelhajtással egybekötött vásárok tartására. Ez indoknál fogva a kérelmet a miniszter elutasította.

Értéktőzsde.

Budapest, április 24

Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut	594.—
Városi villamos vasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, április 24.

Buza okt.	16.82
Rozs okt.-re	17.12
Tengeri április 1906	14.—
Zab ápr.-ra	13.64
Repeze aug.-ra	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 április 24-én

Magyar aranyjáradék 4%	115.—
Magyar koronajáradék 4%	95.85
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	86.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.60
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—

Magyar szeremény sorsjegy-kölcsön	2.18
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	215.50
Osztrák járadék papirban	160.50
Osztrák járadék ezüstben	1.01
Osztrák korona járadék	118.—
Osztrák járadék aranyban	170.50
1860. oszt. államsorsjegyek	1.60
Osztrák-magyar bankrészvény	16.40
Magyar hitelbank részvény	8.23
Osztrák hitelbank intézeti részvény	688.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	685.50
20 frankos frankos (Napolendor)	14.02
Német birodalmi márka	117.32
London vista	240.30
Páris vista	95.80
20 márkás arany	23.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ügyes

lapki hordó nő

felvétetik

a

TISZÁNTUL kiadóhivatalában.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonnizatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, etlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek.

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

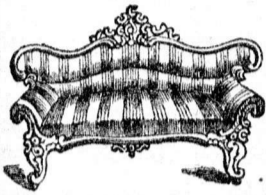
Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL„

kiadóhivatalában.

Üveg és porcellán üzlet

végképeni feloszlása

Nagyvárad, Fő-utca Orsolyazárda-épület.

Összes üveg, porcellán, lámpa, tükör és disztárgyakból álló fióküzletem raktárát f. évi április elsőtől kezdődőleg az üzlet felosztása végett elárusítom minden elfogadható árban, azért, mivel Kossuth-utcai fő-üzletembe térszűke miatt azokat nem helyezhetem el és hogy az átburcolással járó tetemes szállítási költséget megtakaríthassam, inkább a n. é. közönségnek olcsóbb árban rendelkezésére bocsátom.

Midőn ezen kedvező körülményre a n. é. közönség szíves figyelmét felhívom, arról is értesítem, hogy Kossuth-utcai fő üzletem a megszokott szolid alapon tovább vezetem.

1556.

Tisztelettel:

HANT FRIGYES,
üveg- és porcellán-kereskedő.**Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket****napi árfolyam mellett**

— eladunk. —

*Biharmegyei takarékpénztár**Kossuth-utca.***Nagyvárad város****VILLAMOS MŰVE**

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3·4 watt fogyasztóközönséget, hogy izzólámpa árással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér,** homályos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák **árak mellett**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.*Villamos szerelők felvételnek a villamos műnél.***Pesti hazai első takarékpénztár
sorsjegyeket****napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű****kölcsönöket nyújt***a legelőnyösebb feltételek mellett a***Polgári Takarékpénztár részvénytársaság***Nagyvárad, Kossuth-utca.*

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers-Concors

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szertőzde

K Ö B Á N Y A.

Főraktár Nagyvárad és Biharvár-
megye területére saját házukban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.

Hordókba és palaczkokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ászkok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtökéletesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.
Különösen felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palaczkokban hozzunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatók, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél.**

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítatnak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maár és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjük mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Magyar bikák

500 koronától kezdve. Pekingi kacsatojások tuczatja ingyenes csomagolással 8 korona beküldése után szállíthatók.

Gróf Teleki Arvéd uradalmából posta: **Koncza.**
1571.

A f. április hó 26-án nyilvános aláírásra kerülő

5⁰/₀-os orosz államkölcsön

kötvényeire előjegyzéseket a mai naptól kezdve elfogadunk

Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és termény-hitelbank.

Nagyvárad

Teleki-utca 3.

Telefon 46

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja raktárát a közönség szíves megtekintésére.

Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek

2 K 80 filltól 6 Kr.

Női ingek

2 „ 20 „ 18.—

Pamut vásznak 1 vég 23 m.

9. K. „ 18.—

Paplanok

3 K 50 „ 20.—

Női harisnyák

— — 50 „ 4.50.

Napernyők fekete és színes

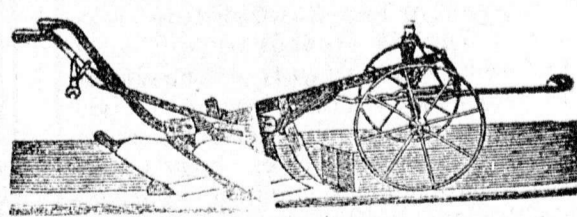
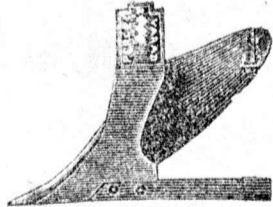
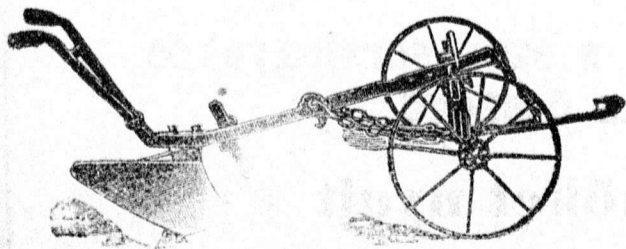
3. — „ 50.—

Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-

művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.